

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích

Teologická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra filosofie a religionistiky

Bakalářská práce

**ZKOUMÁNÍ KELTSKÉ TRADICE: MAGIE, MYTOLOGIE
A UZDRAVOVÁNÍ**

Vedoucí práce: Ing. Mgr. Tomáš Machula, Dr. PhD.

Autor práce: Veronika Prokopcová

Studijní obor: Humanistika

Ročník: čtvrtý

2007

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Ing. Mgr. Tomáši Machulovi, Dr. Ph.D. za odborné vedení bakalářské práce a Bc. Petru Prokopcovi za řadu cenných rad a podnětných připomínek, které mi poskytovali během zpracování mé bakalářské práce. Poděkování patří též Ing. Jiřímu Píšovi, keltologovi, za poskytnutí odborných konzultací a materiálů z jeho výzkumné praxe.

OBSAH

ÚVOD	5
1. KOLOBĚH ROČNÍHO CYKLU KELTŮ	8
1.1 Personifikace přírody	8
1.2 Keltské svátky podle přeměn ročních období	10
2. BOHOVÉ A BOHYNĚ V KELTSKÉ TRADICI	13
2.1 Keltští bohové a jejich funkce	13
2.2 Keltské bohyně	16
3. KELTSKÉ RITUÁLY	18
3.1 Rituály evokace	19
4. KELTSKÉ LÉČITELSTVÍ	21
4.1 Mentální léčitelství Keltů	21
4.2 Magické léčitelství Keltů	23
4.3 Rostlinné léčitelství Keltů	26
4.4 Menhiry a jejich léčivá síla	28
ZÁVĚR	32
Seznam literatury	33

ÚVOD

Kdokoli se v životě zabýval kulturou a tradicemi našich dávných předků, Keltů, nemohl být neohromen jejich vyspělostí a moudrostí. „Ve střední době bronzové okolo 2. tisíciletí př. Kr. se na velkých územích střední Evropy vytvořily dva rozsáhlé komplexy mohylových kultur. Z nich první, západnější, měl své těžiště v oblasti severních Alp a horního Dunaje. Svým východním okrajem zahrnoval také dva regiony jižních a západních Čech, budějovickou pánev a plzeňskou kotlinu. Druhým rozsáhlým komplexem, východnějším, bylo území dosahující od středního toku Dunaje až do východních a středních Čech.“¹ „V 5. století př. Kr. se stalo území jižních a západních Čech nepochybnou součástí kolébky časně laténské kultury. Čechy v tomto století patřily, byť okrajově, k rozsáhlému keltskému území. Sama kontinuita celé řady mohylových pohřebišť v západních a jižních Čechách, užívaných od střední doby bronzové až po sklonek časně doby laténské, je dokladem autochtonní² povahy obyvatelstva, jež v 6./5. století př. Kr. vstoupilo do evropských dějin pod názvem Keltové.“³ „Název Čechy - Boiohaemum dostalo naše území od Římanů podle keltského kmene *Bójů*, kteří se v české kotlině objevili někdy kolem roku 400 př. Kr. Poslední stopy samostatného keltského života na našem území archeologové datují kolem roku 6 př. Kr.“⁴ „Boiohaemum se postupně transportoval do různých jazyků jako označení Bohemia, Boemia, Bohéme, Böhmen a zůstal jako trvalá připomínka keltské minulosti.“⁵

Keltské tradice a zvyky se v ostrovních státech téměř nezměnily, protože byly více izolované. Naproti tomu do keltských obyčejů na pevnině zasahovaly i vlivy germánské a románské. Keltové byli rozmístěni v rozsáhlých oblastech od Irska a Velké Británie přes celou Evropu až na Balkánský poloostrov a do Malé Asie. Z kultury keltských kmenů se vyvinuli novodobí Britové, Bretonci, Skotové, Irové, Gaelové, Korsičané a Velšané. Na území dnešní ČR se vyskytovali v oblastech České Lhotice u Nasavrku, Stradonice u Berouna, Hradiště nad Závistí, Hrazany, Nevězice a Třisov. Na těchto místech leží nejznámější keltská oppida. Keltové se ale usídlili téměř v celých Čechách. Dalšími významnými oblastmi byly jižní a západní Čechy, kde se vyskytují mohylová naleziště – Skalice, Červené Poříčí, Hanov, Kladruby, Opařeny, Mírkovice, Hradiště u Písku, oblast Šumavy a Kletě.

¹ DRDA, P, RYBOVÁ, A. *Keltové a Čechy*. Praha: Academia, 1998. str. 12

² autochtonní - původní obyvatelstvo, praobyvatelstvo

³ tamtéž, str. 14

⁴ BLAHUŠ, P. Keltové v Čechách. *ikoktejl*. [online]. 2003, [cit. 2003-03-11]. Dostupné na WWW: <<http://www.ikoktejl.cz/magaziny/koktejl/MKtema/tema0311.html>>

⁵ DRDA, P, RYBOVÁ, A. *Keltové a Čechy*. Praha: Academia, 1998. str. 11

K dispozici nám toho Keltové mnoho nezanechali kromě bohaté nádherné mytologie a několika cenných uměleckých děl. Naše vědomosti jsou proto založeny na vědeckém bádání, jež zkoumá vědní obor keltologie⁶ a tradicích, které se předávaly z generace na generaci. Také díky zápisu antického dobyvatele Gaia Julia Caesara, v jehož písemných záznamech se nám zachovaly báje, mytologie, rituály a keltská historie, které by jinak byly navždy ztraceny v dějinách času. Rané keltské tradice se dochovaly až do středověku a některé až do tohoto století relativně v nezměněné podobě. Ve své práci bych chtěla mimo jiné poukázat na ohromnou moudrost této pradávne civilizace, jež by mohla být vodítkem a poučením pro život současného člověka v dnešním tzv. moderním světě.

Proč se dnešní lidé navrací zpátky ke keltské kultuře, která zanikla před půl druhým tisíciletím? Souvisí to zřejmě s lidským lopotným hledáním smyslu života a v této souvislosti také touha po větší míře zdraví. Současná doba je naplněná vzrůstající nenávisť, přírodními katastrofami, civilizačními smrtelnými nemocemi a stále výraznějším odklonem lidí od přírody. Proč se tomu tak děje? V části o síle lidských myšlenkách je možné nalézt odpověď, ale tu nejpodstatnější musí hledat lidstvo samo v sobě, ve svém nitru. Jak říkali Keltové, nalezni druida uvnitř sebe. Druidové byli světci, šamani, kouzelníci, léčitelé v jedné osobě. Pomáhali ostatním, ale uměli pomoci i sami sobě.

Keltští prapředkové také hledali. „V šerém dávnověku se vydali na cestu z centrální Asie a rozptýlili se téměř po celé Evropě. Všude tam přicházeli do styku s národy, které měly svoje medicínské vědomosti, poznatky a schopnosti. Keltové od nich přebírali ty, které pokládali za smysluplné, a včleňovali je do svého života. V neklidných dobách nepřetržitého putování se jim podařilo vyvinout filosofický a náboženský hodnotový systém schopný poskytnout oporu.“⁷

Nabývat nové poznatky, učit se, dále rozvíjet své vědomí, tyto úkoly byly v životě Keltů důležitější než materiálně orientované myšlení a jednání, které je tolik příznačné pro dnešní dobu. Každý Kelt, ať muž či žena, znal posvátné mýty vyprávěné druidy. Tyto mýty jsou podstatnou součástí lékařství. Jsou zdrojem výzvy, aby se člověk rozhlížel a poznával svět kolem sebe. Napřed svět a pak i sebe samotného.⁸

⁶ keltologie – studuje materiální a duchovní kulturu Keltů, zvláště literaturu a jazyk

⁷ KRÄMER, C. *Keltské umění léčit*. Frýdek-Místek: Alpress, 2006. str. 18

⁸ srov. tamtéž, str. 19

Život současného člověka také vyžaduje rituály. V dnešní době se rituály zúžily na víkendové nakupování v supermarketech, sledování televizích seriálů nevalné kvality a společné jídlo nahrazuje síť restaurací McDonalds. Vymizel například rituál ranní a večerní modlitby, jednoho společného rodinného jídla denně a vzájemná komunikace členů rodiny mezi sebou, kterou dnes nahrazuje internet. I rituál vyznávání lásky dnes nahrazuje neosobní písemná zpráva z mobilního telefonu. Rituál, kdy rolník před zasetím obilí poklekl na okraj pole a poprosil Boha o bohatou úrodu se také přerušil. V keltské kultuře stejně jako v jiných esotericky zaměřených kulturách, byl rituál povýšen na každodenní záležitost. Především ale Keltové žili v souladu s přírodou a chápali se jako její neoddělitelná část. Měli k ní úctu a všechna jejich filosofie se odvíjela od tohoto vztahu.

Ve své bakalářské práci budu vycházet na jedné straně z odborné literatury, kterou zastupují knihy od historika a archeologa J. Filipa *Keltská civilizace a její dědictví*, M. Greenové *Keltské mýty*, P. Drdy a A. Rybové *Keltové a Čechy*, J. Vlčkové *Encyklopedie keltské mytologie*; na druhé straně jsem si pro své téma vybrala i zástupce alternativnějších knih, které pojednávají o keltské tradici z jiného pohledu a dobře doplňují tematický obsah mé práce: C. Krämer *Keltské umění léčit*, E. McCoyová *Keltské mýty a magie*, C. Matthewsová *Keltská duchovní tradice*, H. Marxová *Svět mýtů*.

1. KOLOBĚH ROČNÍHO CYKLU KELTŮ

1.1 Personifikace přírody

Mezi zásadní otázky, jež si lidstvo už odjakživa klade patří takové, které se zabývají naším původem: Kdo jsme a proč jsme tady? Jaký je smysl naší existence a co se s námi stane po smrti? Lidé se od pradávna snažili pochopit život a svět, a proto si vytvářeli pro mocnou sílu přírody své vlastní pochopitelné symboly. Pro personifikaci země si vybrali jako model ženu, což bylo přirozené. Schopnost ženy zplodit ze svého vlastního těla jinou lidskou bytost a přivést na svět nový život byla vnímána jako mocná síla, kouzlo, ke kterému je třeba pociťovat nejenom obdiv, ale i úctu. Stejně jako žena i Země dokázala zplodit zázračně život. Země se také stejně starala o potravu a blaho pozemských stvoření jako matka, jež se stará o potravu a blaho svých dětí. Obrazy bohyně – Matky z období Starověku pochází již z doby kamenné (asi 30 tis. př. n. l.). Zdůrazňují plodnost, a proto ukazují zvýrazněné boky a hýždě, stehna a prsa ženy, často spolu s vystupujícím těhotenstvím ženy. Bohyni – Matce se začaly zasvěcovat svatyně kolem 9. až 8. století př. n. l. a ve 4. století př. n. l. bylo již toto uctívání rozšířené po celém světě. Několik století vládla tato primordiální bohyně sama. Byla zdrojem veškerého života a prostupná ve všech jeho formách. Byla sluncem, měsícem i hvězdami a její oblé tělo vyplňovalo celou zemi. Představovala Matku Přírodu proměňující se v cyklech jednotlivých ročních období, kdy se ze svěží zelené dívky stávala matkou kypící plodností a nakonec umírající stařenou. Výstižné je přirovnání, kde jejím tělem je země proudící potoky a řeky jejími cévami, oceán včetně moří jejím lůnem.

Sekundárně si pak bohyně stvořila společníka. Pravděpodobně nejranější formou mužského božstva byl bůh s velkými rohy na hlavě, kdy v krutých zimách doby ledové byl nedostatek rostlinné potravy a život lidí závisel na zvěři. Výsadní schopností první formy mužského božstva se stal lov zvířat, také zvěř patřila k nejuctívanějším a nejcennějším darům bohyně. Každé zvíře bylo dokonale využito nejen jako hlavní zdroj potravy, ale zvířecí kůže poskytovaly lidem přístřeší a oděv. Také ze zubů, kostí, kopyt, rohů a per se vyráběly rituální předměty a šperky, ale hlavně zbraně. Bůh byl v té době vyobrazován jako beran, kozel, bizon, los a také jelen. Bůh Cernunnos byl zobrazován s jelením parožím a představoval Pána zvířat, ovšem jeho nejčastější zobrazení je v buddhově posazení s atributy, jimiž jsou hadi (nejčastěji dva, někdy rohatí, někdy s beraní hlavou), torques, váček či vak na peníze. Často je

obklopen zvířaty – mezi nimiž převládá býk, vlk, jelen, medvěd, vydra.⁹ Nástěnné malby v jeskyních proto ukazují mužské postavy s parohy býka, kozla a jelena ztvárňující obrazy lovce a ulovené zvěře.

Postupně jak plyne čas a mění se doba spolu s vnímáním okolí, lidstvo také reviduje své mýty. Nástup celkového oteplování Země přináší zemědělství. Celá lidská civilizace se brzy dozvídá o tomto novém objevu, který vznikl v oblasti dnešního Izraele, Iránu, Iráku, Jordánska, Turecka a Libanonu. V těchto oblastech se poprvé začalo pěstovat obilí a pěst z něho chléb. Lidé začali zakládat osady a pěstovat plodiny, jež uskladňovali na zimní období. Božstva nastoupila do nových přeměn. Vznikla bohyně úrody se svojí tvořivou silou, kterou naplňovala setba, sběr, sklizeň, stavbou rozmanitějšího přístřeší a zakládáním ohně, vařením nápojů a přípravováním jídla, pečením chleba, tkaním, hojením ran, hudbou a poezií.

Bůh se stal nejenom dítětem bohyně, ale i jejím druhem. Byl Králem Obilí, byl synem Země Matky, Zeleným mužem. V té době lidé silně věřili, že přebývá v zelených hroznech vína a ve sklizni obilí. Také byl zároveň milencem bohyně a během zimy spočíval v lůně Země. Bohyně mu při porodu vdechovala nový život a při konci jednoho období dozrávání, on svojí schopností zplodit připravil vše potřebné pro sklizeň následujícího roku. Keltové již od počátku tento ženský a mužský atribut přírody ztělesňovali bohyní Bílého měsíce s druhem Rohatým Bohem. Uctívali je během roční dráhy slunce i jednotlivých měsíčních lunárních cyklů, také v průběhu ročních období nejenom společně, ale i samostatně. Keltové věřili, že všichni jednotliví bohové jsou skutečným jediným Bohem a všechny bohyně také jednotlivými částmi jediné Bohyně. Tyto dvě nejvyšší síly Bůh ženský a Bůh mužský jsou natrvalo spojeni požehnaným sňatkem. Vyznávali také dvojpólovost, polaritu v tom, že v jediné bytosti jsou obsaženy aspekty dobra a zla spolu s netečností. Keltové měli, jako mnohem později křesťané, stejnou představu trojjediného božstva, které obsahovalo tři různé složky jediné jsoucna. Tři složky Bohyně se třemi stádii ženy, jež symbolicky ukazoval lunární cyklus. Měsíc přibývající vyjadřoval Dívku, úplněk Matku a ubývající Stařenu. Různé podoby Bohyně nás provázely od narození ke smrti a znovuzrození s dalším přírodním cyklem. Dívka či Panna je kontinuitou všeho živého, symbolem nových počátků, nevinnosti, a proto je bílé barvy. Ztělesňuje úsvit, jaro, vitalitu, věčnou mladost, svedení a kouzelnou moc, kterou symbolicky končí chlad, zima a vítězí nad smrtí přibýváním měsíce. Výrazem Panna je

⁹ srov. VLČKOVÁ, J. *Encyklopedie keltské mytologie*. Praha : Libri, 2002. str. 61-63

myšlena „neprovdaná žena“, protože Bohyně si při očekávání příchodu svého druha nechává svou samostatnost a nezávislost, tudíž není pannou v dnešním smyslu slova.

Bohyně – Matka je symbolem života a ženství, je úžasně plodná, ale nepředstavuje ženu, pro kterou je zásadním smyslem existence péče o děti. Ukazuje bohatství života a zralé ženství v celé jeho šíři. Bohyně – Matka symbolizuje červená barva jako barva měsíčního cyklu ženy i barvy ženského klína rodičího život. Představuje léto s jeho dlouhými dny, pevné zdraví, hojnost potravy i úplňku.

Bohyně – Stařena personifikuje zimu, noc a ubývající měsíc. Je strážkyní tajemství, je moudrá a ví si vždy rady. Zosobňuje černou barvu, která je bránou ke smrti, je barvou temnoty lůna, ve kterém veškerý život spočívá v očekávání znovuzrození.

V mnoha dochovaných pohádkách je vzpomínka na proměňující se Bohyni. Tři uvedené barvy – bílá, červená a černá jsou v příbězích a písních nezastupitelná.¹⁰ Bohyně – Matka je nesmrtelná, ale Bůh v průběhu roku žije, umírá a dále se narodí znovu. V době svátků Yule¹¹ je Bůh narozen, pak roste a sílí spolu s Bohyní, která ho pojímá za muže, o svátku Samhainu¹² sleduje jeho skon a o nadcházejícím svátku Yule mu opět daruje život. Bohužel se nedochovala jména, kterými Keltové proměny Boha nazývali, a proto se mu říká Cernunnos, což je řecké jméno. Jde o Boha lesů, stromů, všeho zeleného a míst, kde něco roste. Je vyobrazován s rohy či jako Zelený muž, který je patronem veselí, hudby, tance, plodnosti a radovánek.

1.2 Keltské svátky podle přeměn ročních období

Keltský rok se rozděluje na světlou a tmavou polovinu. V průběhu roku se střídají svátky slunce a měsíce, jež se nazývají sabaty. Z přeměn ročních období vycházejí čtyři nejdůležitější sabaty, které jsou Imbolg, Beltane, Lughnasad a Samhain. Jsou také označovány jako „svátky ohně“, protože k jejich oslavám patří pálení svátečních hranic. „Oslavy ohně byly pozemským protějškem nebeského slunce. Podobně jako slunce také oheň dává a bere život. Očišťuje, purifikuje a z popela povstává nová úrodná vegetace.“¹³

¹⁰ např. pohádka O Sněhurce: pleť bílá jako sníh, rty rudé jako zralé třešně, vlasy černé jako noc

¹¹ Yule – keltské vánoční svátky

¹² Samhain – keltský Svátek zesnulých a noc Divokého lovu

¹³ GREENOVÁ, M. *Keltské mýty*. Praha: Levné knihy KMa, 2006. str. 46

V keltském kalendáři označovaly nejvýznamnější zemědělské a pastorální události. *Imbolg* je starý keltský svátek, který znamená den probuzení země a připadá na první únorový den. Oslavuje vše nové, protože nastává doba plodnosti, nového života a nové naděje. „O tomto svátku se hojně zapalují svíce, které jsou nejčastěji umístěné na věnci a symbolizují teplo a světlo vracejícího se slunce.“¹⁴ *Beltane* se slaví první květnový den, protože v tuto dobu oficiálně začíná léto. „Má dva významy: plodnost a smrt, protože zvěstoval smrt dlouhé zimy a čas nového života. Je tedy čas uctít život jako takový ve všech jeho formách. Doprovází ho oslavy přírody. Nastává doba velkých kouzel, vhodná pro věštění a zakládání lesních svatyní. Napřed se ale Keltové o půlnoci vydali sbírat květy a větve, kterými si pak ozdobili své domy. Pak se zapálil velký oheň, na kterém se vařila kaše z másla, ovsu, vajec a mléka, důkladně ředěná medovinou, kterou pak kmen společně snědl, když jí předtím část obětoval bohům. V závěru večera pak nejprve mužská a po něm i ženská část populace skákala přes oheň. Keltové věřili, že je plameny očistí od nemocí a zlých duchů a budou tak celý příští rok pod ochranou bohů. Ze stejného důvodu pak k ránu přes žhavé uhlíky převedli i vzpouzející se dobytek a koně.“¹⁵ Dalším svátkem je *Lughnasad*, který se slaví na počátku srpna. *Lughnasad* je pojmenován po keltském bohu slunce *Lughovi*, ke kterému patří atributy jako básník, stříbrotepec, ranhojič, bojovník, kouzelník, hudebník a kovář. Rovněž to byl ale Bůh sklizně, světla, ohně a slunce. Tento svátek je spojen právě především s oslavou sklizně. Jsou s ním spojené zvyky jako oslava plnosti života a prostřednictvím her uctívání země za plodnost a hojnost, zpěv, tanec, soutěže v poezii a vypravěčském umění nebo třeba závody v síle a dovednosti. S tímto svátkem je spojena legenda *Lughnasad* a *Bohyně*, protože svátek *Lughnasad* byl spojen s *Bohyní svrchovanosti*.¹⁶ Posledním nejdůležitějším svátkem je *Samhain*, který se slaví poslední den v říjnu. Keltové věřili, že v tuto dobu je možné komunikovat s mrtvými přáteli a příbuznými a vzdávat jim čest. *Samhain* byl ale hlavně zemědělským svátkem a oslavoval konec žní. Keltové poráželi přebytečný dobytek a zbylý až do jara uvazovali do stájí a pak hasili všechny domácí ohně, aby vzápětí někde na posvátném místě slavnostně rozdělali oheň nový, ze kterého si pak vzala uhlíky každá rodina. Podle jejich pojetí světa tím začíná doba tmy a keltský nový rok.¹⁷ V tuto noc starý Bůh umírá a navrací se do země zemřelých, aby tam čekal na své znovuzrození ve vánočním čase. Oslavy se konají na památku zemřelých a také jako potvrzení pokračování (věčnosti) života. Tato

¹⁴ McCOYOVÁ, E. *Keltské mýty a magie*. Praha: Volvox Globator, 1999. str. 135

¹⁵ BLAHUŠ, P. Keltové v Čechách. *ikoktejl*. [online]. 2003, [cit. 2003-03-11]. Dostupné na WWW: <<http://www.ikoktejl.cz/magaziny/koktejl/MKtema/tema0311.html>>

¹⁶ srov. McCOYOVÁ, E. *Keltské mýty a magie*. Praha: Volvox Globator, 1999. str. 140

¹⁷ srov. BLAHUŠ, P. Keltové v Čechách. *ikoktejl*. [online]. 2003, [cit. 2003-03-11]. Dostupné na WWW: <<http://www.ikoktejl.cz/magaziny/koktejl/MKtema/tema0311.html>>

doba je také vhodná pro rozjímání o sobě samém. Samhain je spojen se zvyky jako hry s jablky, výrobou kostýmů, rozdělováním ohně a vyřezáváním dýní.

Další čtyři méně významné svátky (Ostara, Alban Heruin, Mabon, Yule) se řídí dobou slunovratů a rovnodenností, byly přijaté až mnohem později. Název svátku *Ostara* je odvozen od slova „Eostre“, jehož význam je Bohyně jara a je s ním spojena oslava jarní rovnodennosti. V tento den chodí lidé nejčastěji pozorovat, jak přilétají ptáci z teplých krajín, kde přečkávali zimu. Je to také doba namlouvání Bohyně s Bohem; jejich vztah je požehnán prvního májového dne o Beltanu. Svátek Ostara také představuje čas rovnovážného vztahu světla a tmy, kdy světla získávají nadvládu nad silami temnoty.¹⁸ Přibližně 21. června se slaví svátek *Alban Heruin* nebo-li jde o svátek letního slunovratu, kdy slunce dosahuje nejvyššího bodu. Bůh je na vrcholu svých sil a Bohyně je v očekávání nového života. Keltové začali tento svátek slavit, až po svém setkání se skandinávskými kmeny. Zvyky na oslavě Alban Heruin se v mnohém shodují se zvyky svátku Beltane. Letní slunovrat označuje přechod ze světlé poloviny roku do temné části. Velkou tradicí je v tento den sbírat bylinky, které mají nesmírnou moc. Po svátku Alban Heruin přichází okolo 21. září svátek *Mabon* nebo-li doba rovnovážného stavu denních a nočních hodin. Je potřeba, aby se Bůh navrátil zpátky do podsvětí buď v podobě Krále Obilí nebo jako zmírající slunce, které zahlcuje nastupující temnota. Svátek Mabon také znamená čas odpočinku a poděkování zemi za její štědrost. Je čas přivítat Bohyni v její podobě stařeny. Keltské vánoční svátky se nazývají Yule a přicházejí přibližně 21. prosince. Tyto svátky se slaví v době zimního slunovratu, kdy je den nejkratší, a konají se hlavně na počest následného znovuzrození Boha Slunce. Je to také čas uctívání bohyně-Panny. Vánoční svátky by měly být především svátky světla, aby se přivolalo zpátky slunce nebo-li syn Boží.

Samotný den Keltů začínal o půlnoci, a proto se oslavy odehrávaly hlavně v noci. Rok Keltů vychází ze třinácti lunárních měsíců a jeho počátkem je 1. listopad. Mezi další oslavy patří tzv. *esbaty*¹⁹ v den úplňků či jiného nejbližšího dne, kdy je člověk na vrcholu psychických sil. Esbaty jsou na počest Bílé Bohyně. Světlá polovina měsíce je obdobím patnácti dnů, ve kterém měsíc dorůstá. Jde o dobu pozitivních rituálů a kouzel oproti tmavým patnácti dnům ubývajícího měsíce, kdy je třeba plnit závazky a kouzla jsou temná. Dva cykly keltských svátků jsou řízeny pohybem slunce a měsíce, přesto nejsou vzájemně vylučné.

¹⁸ srov. McCOYOVÁ, E. *Keltské mýty a magie*. Praha: Volvox Globator, 1999. str. 136

¹⁹ esbaty – oslavy úplňků

2. BOHOVÉ A BOHYNĚ V KELTSKÉ TRADICI

2.1 Keltští bohové a jejich funkce

V keltské společnosti byl za nejvyššího boha považován *Dagda*, též zvaný otec, praotec nebo stvořitel. Dagda byl zároveň pánem moře a hvězd. „Lidem se zjevoval v bouři, v blesku a v hromu, ale také ve slunečním kotouči. Když se projížděl na rychlém koni po nebi, měli z něj lidé velký strach. Dagda jim však poskytoval nadbytek jídla a sytil všechny živé bytosti. Lidé ho proto nazývali „dobrým bohem“. Byl také ochráncem sexuální plodnosti, sesílal na lidi smyslnost a žádostivost.“²⁰ Jeho přídomek „Dobrý bůh“ neznamenal, že by byl ušlechtilý a laskavý pouze z morálního hlediska, ale „dobrý v čemkoliv“ – vynikal v boji i magii. Bůh Dagda měl několik dětí, z nichž nejvýznamnější byli Brigit, Aengus Mac Og (Mladý bůh), Midir a Ogma. Dagda byl ozbrojen ohromným kyjem, vlastnil také kouzelný kotel, zvaný „nikdy suchý“, který v sobě skrýval tajemství moudrosti a věčného mládí a kouzelnou harfu, která uměla lidi rozesmát i rozesmutnit, ale také její pomocí přivolával roční období a zastavoval čas.²¹ Kouzelný kotel souvisel s Dagdovou schopností usmrcovat a znovu oživovat, a proto se ho ostatní bohové snažili Dagdovi odcizit, protože v sobě skrýval mnoho tajemných sil. „Na harfu hrál Dagda melodie, které poslouchaly jeho rozkazy. Harfu mu ale ukořistili Femóriové²² a pověsili ji v Bresově paláci. Dagda, Lug a Ogma si pro ni ale sami došli. Sejmuli harfu ze zdi a Dagda zahrál smutnou melodii, která rozplakala všechny ženy Femóriů, zahrál druhou melodii, při níž se ženy a děti smály. Nakonec zahrál třetí melodii, při níž všichni v Bresově paláci usnuli, až na Dagdu, Luga a Ogmů. Ti pak mohli odejít, aniž by jim kdo bránil.“²³ Nahromaděné dovednosti, které měl jsou odvozeny z faktu, že je Dagda popisován jako bůh druidství.

Zvláštní úctě se u Keltů těšil syn boha Dagdy bůh léčení *Aengus Mac Og*, též nazývaný jako „Mladý bůh“. Legenda těchto bohů je spjata s během času a s uvězněním. „Aengusovo početí je zaznamenáno v „Dvoření Etain“. Dagda chtěl spát s Boandou, ženou Elcmara, která ho však odmítla, protože se bála manželovy moci. Dagda tedy vyslal Elcmara na dlouhou pouť a čáry docílily toho, že Elcmar ztratil pojem času a nepocíťoval hlad ani žízeň. Chtěl, aby Elcmar nabyl dojmu, že byl pryč pouze jediný den, přestože uplynulo devět měsíců. A tak

²⁰ MARXOVÁ, H. *Svět mýtů*. Praha: Volvox Globator, 2002. str. 125

²¹ srov. VLČKOVÁ, J. *Encyklopedie keltské mytologie*. Praha : Libri, 2002. str. 80

²² Femóriové – rasa ďábelských bytostí, mýtických obyvatel Irska

²³ VLČKOVÁ, J. *Encyklopedie keltské mytologie*. Praha : Libri, 2002. str. 80-81

Dagda spal s Boandou, která mu porodila syna Aenguse. Proto byl Aengus nazván *Mac in Dá Og*: „mladý je syn počatý za úsvitu a porozený ze soumraku“. Z toho plyne, že Aengusovo početí a narození se událo mimo čas.²⁴ Mac Og byl v prvé řadě ochráncem léčivých rostlin a lidem dával zdraví. Vnímali ho jako čistou a prozřetelnou bytost. Mac Og měl též přídomek „bílý světec“ nebo „král národa“. Na počátku léta stavěli pastevci bohu velký strom života, který měl probudit úrodnost polí a plodnost dobytka.

Dalším synem boha Dagdy byl vůdce válečníků a velký hrdina *Ogmios*, který dokázal uzdravovat zraněné bojovníky. Byl považován za boha, který rozdává odvalu a sílu. Válečníci od něj dostávali kouzlo, kterým mohli protivníka očarovat, zkrotit a nakonec nad ním zvítězit. „Lidé se ho báli, protože byl soudcem a mstitelem všech zlých skutků, žádná nepravost neunikla jeho trestu. Odváděl také duše zemřelých do říše mrtvých. Rolníkům sesílal déšť a dával úrodnost polím. Sesílal bohatství a udržoval pořádek na světě. Ogmios měl ale dvě tváře. Jeho pravá tvář byla přátelská a dobrotivá, levá byla zlá a šeredná. Dával lidem dobro i zlo, přinášel jim štěstí i utrpení.“²⁵ Ogmios, též zvaný jako Ogma byl uctíván jako patron inspirace, poezie, vědy a umění. Především však jako ochranné božstvo básníků. Vynalezlo ogamskou abecedu a dal ji druidům. Keltové považovali psaní za velmi posvátný akt, a proto měli silnou ústní tradici, dokonce i mezi lidmi zabývající se magií, protože se pokládalo za málo bezpečné svěřovat něco papíru. Jak řekl Gaius Julius Caesar: „*Nedovolují totiž svojí nauku zaznamenávatí písemně, kdežto téměř ve všech ostatních věcech veřejných a soukromých užívají písma řeckého. Zdá se mi, že to zavedli ze dvou příčin, ježto asi nechtějí, ani aby se jejich nauka dostala mezi lid, ani aby žáci, spoléhající se na písmo, méně cvičili paměť, neboť téměř většina lidí, když se něčemu učí, obyčejně zanedbává píli a paměť, můželi se spoléhat na písemné záznamy*“.

Posledním významným synem boha Dagdy byl *Midir*. „Irové ho uctívali jako boha léčitelství, protože znal všechny léčivé byliny a kouzelné rostliny. Lstí zasahoval do lidských válek. V jedné z bitev ho zasáhla hůlka z lískového dřeva a on ztratil oko.“²⁶

V keltské mytologii nalezneme tzv. Trojici nejvyšších bohů, do které patří bůh *Taranis*, *Teutates* a *Ésus*. Číslo tři považovali Keltové všeobecně za posvátné. *Taranis* ovládal blesk a hrom a byl označován za pána nebes. Byl zobrazován slunečním symbolem podobajícím se

²⁴ MATTHEWISOVÁ, C. *Keltské duchovní tradice*. Praha: Alternativa, 1996. str. 34

²⁵ MARXOVÁ, H. *Svět mýtů*. Praha: Volvox Globator, 2002. str. 126

²⁶ tamtéž, str. 135

kolu s loukotěmi. Kolečka tohoto typu se běžně nalézala na oppidech i keltských mincích. Z těchto koleček se vyvinul jeden z největších keltských symbolů – keltský kříž. Na soškách Taranis toto kolo buď drží nebo se ho pouze dotýká.²⁷ Druhým významným bohem z Trojice byl *Teutates*, což byl keltský bůh germánského původu, jehož „jméno je podle některých teorií odvozeno od indoevropského *tewtá* - „lidé“. V českém překladu znamená „celý/všechn lid“, či je považováno za složeninu slova *teuto* a *tai* a koncovky *s*, tj. „otec kmene“.²⁸ Teutates byl bohem války a patron boje. „Keltové mu také říkali Toutiorix, což znamená Král kmene, a tvrdili, že naučil lidi řemeslům a obchodu. Vyznal se prý i v lékařství a na jeho počest sbírali druidové za úplňkových nocí jmelí z dubů.“²⁹ Hlavní jeho funkce byla ochrana keltských kmenů. Spjoval vždy několik rodů do jednoho kmenového společenství. Za jménem Boha Teutata se skrývalo mnoho jiných ochranných božstev, jejichž jména nesměla být vyslovena, aby se neoslabila jejich síla. Lidé, kteří do kmene nepatřili se jména ochranných bohů nesměla vůbec dozvědět. Posledním bohem z nejvyšší Trojice byl *Ésus*, chápaný jako nemilosrdný bůh války a smrti. *Ésus* byl také vládcem stromů, které Keltové považovali za posvátné, a větru. Nosil s sebou obrovskou sekeru, kterou lidé používají ke kácení stromů. Doprovázeli ho jeřábi a po jeho boku stál býk. S Esem jsou spojovány lístky s jmelí, ale i hadi s beraními hlavami, esovité spirály, prameny vlasů nebo právě listnaté stromy.³⁰

Vedle těchto význačnějších bohů se v keltské mytologii setkáme s mnoha dalšími, stejně tak důležitými, které lidé vzývali kvůli jakémukoli druhu prosperity. Bůh *Diancecht* (Dian Cécht) patřil mezi bohy **Danaany**³¹ (Tuatha de Danaan). „Diancecht byl bohem umění léčby, využíval své moci v kombinaci magie se znalostmi bylin a plnil funkci lékaře i kováře.“³² Diancecht měl svou posvátnou studánku, v níž koupal a oživoval smrtelně zraněné Danaany. „On a jeho děti, Miach a Airmid, vždy sloužili u Pramene zdraví a vymýšleli léčivá kouzla. Diancecht miloval své děti a byl na ně pyšný, dokud jeho syn Miach nevybavil krále Nuada novým okem a Airmid nenahradila jeho useknutou ruku novou, vyrobenou ze stříbra. Diancecht nakonec Miacha zabil. Airmid od něho utekla a stala se ještě větší léčitelkou než její otec. Mazitím byl Diancecht obviněn, že odmítl dát světu lék na všechny nemoci, když zabil Miacha a zlomil tak úspěšné mužsko-ženské partnerství, které měl Miach se svou sestrou. Vyhodil pak do větru velkou zásobu vědomostí o léčivých bylinách, které Airmid

²⁷ srov. FILIP, J. *Keltská civilizace a její dědictví*. Praha: Academia, 1995, str. 177

²⁸ VLČKOVÁ, J. *Encyklopedie keltské mytologie*. Praha : Libri, 2002. str. 290-291

²⁹ BAUEROVÁ, A. *Zlatý věk Země Bójů*. Praha: Československý spisovatel, 1988. str. 234

³⁰ srov. VLČKOVÁ, J. *Encyklopedie keltské mytologie*. Praha : Libri, 2002. str. 104

³¹ Tuatha de Danaan – rasa božských bytostí, mýtických obyvatel Irska

³² GREENOVÁ, M. *Keltské mýty*. Praha: Levné knihy KMa, 2006. str. 16

shromáždila.³³ Diancecht je přivoláván při menších nemocích a při ošetřování chovných zvířat. Jeho energie pomáhá vyhnat negativní vlivy.

2.2 Keltské bohyně

Keltové uctívali mnoho ženských božstev. Uctívali pramatku zemi, která dávala polím úrodnost a dobytku plodnost. Všechny bohyně vycházeli z jediné prapodstaty, z kultu Matky Země, který byl rozšířen v různých částech světa od nejstarších dob. U pramenů a studánek uctívali lidé ochranné bohyně vody. Pramatkou božího pokolení byla tzv. kmenová matka *Danu*, která dávala zemi úrodnost, díky ní rostlo obilí a louky se zelenaly. Danu byla uctívána jako dárkyně plodnosti a života. Lidé ji tedy prosili o potomky a hledali u ní ochranu před zlým osudem.

Patronkou všech žen, básníků, kovářů a léčitelů byla dcera boha Dagdy *Brigit*, Bohyně matka. „Brigit ochraňovala plodivé síly přírody, zabezpečovala úrodnost zemědělské půdy, starala se o vše nově narozené.“³⁴ Pomáhala ženám především při práci a při porodu. Lidem darovala kulturní techniky: kovářům ukázala umění kovat, řemeslníky naučila, jak vyrábět nářadí. Na druhé straně ženám ukázala, jak mají tkát a příst. Její funkce patronky lékařů svědčí též o její roli léčitelky a uzdravovatelky. Její přídomek byl „zářící“ nebo „vznešená“. „Původně ji Keltové zasvětili svátek Imbolg , který připadal na 1. únor. V křesťanském kalendáři později tento den připadl na svátek svaté Brigit. V křesťanské tradici se objevila jako svatá Brigit (450 – 523), která byla uctívána nejen v Irsku, ale ve všech zemích severní Evropy. V irských legendách byla Brigita dokonce pokládána za porodní bábu Panny Marie.“³⁵ Tradice svaté Brigity jako Kristovy pěstounky představuje hlavní spojnici mezi pohanským a křesťanským světem Keltů. „Mnoho příběhů vypráví o tom, že byla přizvána jako porodní bába k Mariině slehnutí a že jí později pomohla s využitím svých věšteckých schopností nalézt v chrámu ztracené dítě. V dalších příbězích se pak dozvídáme, jak sv. Brigita, předstírajíc pomatenost, aby odvedla pozornost Herodesových vojáků, umožnila Marii uprchnout s dítětem do Egypta.“³⁶

³³ McCOYOVÁ, E. *Keltské mýty a magie*. Praha: Volvox Globator, 1999. str. 354

³⁴ VLČKOVÁ, J. *Encyklopedie keltské mytologie*. Praha : Libri, 2002. str. 50

³⁵ JORDAN, M. *Encyklopedie bohů*. Praha: Volvox Globator, 1997. str. 86

³⁶ MATTHEWSOVÁ, C. *Keltské duchovní tradice*. Praha: Alternativa, 1996. str. 146

Airmid, dcera léčitelského boha Diancechta, „byla zběhlá v medicíně a všech léčitelských uměních. Pohlíželo se na ní jako na kouzelnici a bylinkářku vynikající pověsti. Po smrti bratra Miacha opatrovala hrob, na němž rostly všechny byliny světa, a když je uklízela, hovořily k ní a radily jí, jak je má používat. Položila je na svůj plášť vedle svého obydlí, ale její žárlivý otec Diancecht šel kolem, vzal plášť a vytřepal ho. Rozházal tak téměř všechny její vědomosti“.³⁷ *Airmid* se přivolává na pomoc v magii, léčení, bylinkářství a v zájmu rodinné věrnosti. Může také inspirovat umělce.

Dnešní Keltové často přivolávají během rituálů bohyni *Anu*, která patří mezi Tuatha de Danaan, kvůli prosperitě, blahobytu, plodnosti a hojnosti. K rituálu využívají zelenou svíčku a nějaké drobné mince, které položí pod držák svíčky, aby vše co brzdí jejich zbohatnutí dohořelo s touto svíčkou. Po rituálu bohyni poděkují, požehnají její jméno.

³⁷ McCOYOVÁ, E. *Keltské mýty a magie*. Praha: Volvox Globator, 1999. str. 230

3. KELTSKÉ RITUÁLY

Keltové využívali rituály jako prostředníka spojení jejich energie a podstaty s energií a podstatou keltských bohů a hrdinských postav. „Jako všechny národy uchovali si Keltové ze starších dob magické obřady a rituály, jimiž se snažili ovlivnit nebo získat různé božské síly.“³⁸ Necháпали božstva odděleně od lidstva jako v jiných kulturách, ale naopak v sepětí s lidstvem. Dívali se na božstva jako na součást sebe. Existují skupiny novodobých Keltů, kteří tvrdí, že jsou schopni se spojit prostřednictvím propracovaného rituálu s mytickými postavami z keltského panteonu a dosáhnout tak stejných výsledků jako dávní mytičtí hrdinové a hrdinky.

Keltové bohům obětovali určité věci, jež pro ně měli určitou hodnotu. Šlo jednak o cennosti neživé – nářadí nebo zbraně a živé v podobě zvířat. Na votivních darech neživých předmětů je zajímavé: ukládání do vodních ploch a rituální poškozování. Oba obřady se vykonávaly v Evropě dlouho před hlavním obdobím Keltů. Předměty se rituálně „zabily“, než byly obětovány, čímž se stali nepoužitelnými pro lidi, avšak vhodným darem pro nadpřirozené síly.³⁹

Již křesťanští mniši znali a používali ke svému životu temné kopky klášterů, kde žili ve tmě a přicházelo k nim světlo. Obdobné zkušenosti mají Keltové (bardové), kteří museli z velké části svého dvanáctiletého učení pobývat v naprosté tmě, aby u nich došlo k postupnému osvětlení. Tento rituál má nejen zasvěcovací složku, ale také terapeutickou. V současné době se jí zabývá známý německý psycholog, etnolog a odborník na keltskou kulturu dr. Holger Kalweit, jehož metoda se nazývá „terapie ve tmě“. Všude na světě je to totiž stejné. Lidé mají stejné osobní, rodinné, mezilidské a existenciální problémy. Pobyt ve tmě vyrovnává problémy nejhlubšího podvědomí. Samotná terapie ve tmě probíhá jeden až sedm týdnů, kdy jsou adepti uzavřeni v naprosto utěsněných místnostech. Doktor Kalweit za nimi na chvíli přichází, pokud si to přejí a hovoří s nimi. Většinou mu líčí své zkušenosti, jak se jim vede, co cítí, slyší nebo vidí. Zhruba po jednom až dvou týdnech přicházejí první velmi hluboké zážitky: např. místnost se zvětší, rozšíří a oni dostanou strach. Pak mají samozřejmě mnoho vizí, vidí všechno možné. Jejich vize se jim zdají reálné, jasné a zřetelné. Někdo stojí vedle nich, mohou se ho dotknout, je skutečnější. Dalšími prožitky jsou prožitky světla. Lidé

³⁸ FILIP, J. *Keltská civilizace a její dědictví*. Praha: Academia, 1995, str. 174

³⁹ srov. GREENOVÁ, M. *Keltské mýty*. Praha: Levné knihy KMa, 2006. str. 67-71

zažívají sluneční světlo, úplný jas, ale v místnostech je přitom úplná tma. To se stává většinou podle Kalweita, když už člověk vůbec nemyslí. V běžném životě přichází na člověka každou vteřinu spousta vjemů, ale naše mysl je nedokáže zpracovat, filtruje jenom část. Ve tmě ovšem nepřichází nic zvenku, co by člověka rozptylovalo. Může se proto doslova dotknout vlastní duše, což je silný zážitek. Naše západní společnost je nastavená tak, že čím víc se člověk rozptýlí, čím více zábavy se mu nabízí, čím víc se přestane zabývat sám sebou – tím prý bude šťastnější. Právě ve tmě nastane chvíle, kdy už člověk nic necítí, kdy už v hlavě nic není. Potom přijde světlo – krásná hluboká zkušenost. Úplně na počátku terapie ve tmě lidé přemýšlejí nad klasickými životními otázkami. Po pár dnech toto pomijí a dostaví se otázky typu: Co je to bytí? Proč tu jsme? Přestane existovat čas. Poté přicházejí spirituální zážitky, aniž by pro ně cokoli dělali. Když terapie skončí, lidé vyjdou ven, uvidí okolní svět a většinou pláčou. Jsou zprvu trochu vylekáni a říkají, že světlo, které zažili, byla láska. Člověk potřebuje spíše rituály než individuální hovory u psychologa, rituály konané v přírodě, neboť podle Keltů je terapeut (léčitel) strom a ne člověk.⁴⁰

Rituál bývá často definován jako „systematický, formální nebo neformální soubor obřadů, jenž má vyvolat trvalou změnu v životě a psychice jeho účastníků.“⁴¹ Pomocí obřadů si Keltové osvojovali božskou sílu, která dříme v každém člověku a čeká, až ji objevíme. „V tíživých situacích celé kmeny, rodiny i jednotlivci (v nemoci, nebezpečí života) konali oběti prostřednictvím druidů, aby si získali přízeň bohů. Oběťmi se zajišťovali také dobré žně, narození zdravých dětí nebo úspěšný chov dobytka.“⁴²

2.1 Rituály evokace

V těchto keltských rituálech jde o přivolávání (evokaci) jiných bytostí, které jsou chápány jako duchové nebo božské energie, do naší duchovní přítomnosti. „Je šest základních důvodů, kvůli nimž si můžeme přát evokovat přítomnost božstva:

- Projev zdvořilosti při provádění jakéhokoli rituálu,
- Uctění božstva bohoslužbou a (nebo) chválou,
- Vyjádření díky za určitý úkol, který byl úspěšně splněn v náš prospěch,

⁴⁰ srov. KOVÁŘ, P. *Člověk potřebuje rituály*. [online]. 2006, [cit. 2006-20-11]. Dostupné na WWW: <<http://www.reflex.cz/clanek20043.html>>

⁴¹ McCOYOVÁ, E. *Keltské mýty a magie*. Praha: Volvox Globator, 1995. str. 21

⁴² FILIP, J. *Keltská civilizace a její dědictví*. Praha: Academia, 1995, str. 172

- Získání duševní nebo fyzické ochrany,
- Pomoc při naší magické činnosti,
- Požádání určitého božstva o splnění žádosti⁴³

Novodobí Keltové se před vstupem do lesa a ostatních částí přírody nejdříve pomodlí. Modlitba je forma žádosti pro doprovod a ochranu v té lokalitě, eventuálně o zjevení moudrosti. Když z toho prostoru odchází, opět poděkují za ochranu a doprovod. Je pravda, že jsem vnímala hučení v uších při vstupu do těchto míst. Lidem, kteří vnímají energie, se tyto pocity projevují na jejich těle. Obdobná situace nastává při vstupu do léčivé kamenné ohrady a při přístupu k menhiru. Systém je naprosto stejný jako u křesťanů – křesťan vždy děkuje Bohu za to, co dostává.

Keltové praktikovali i rituál invokace. Invokace je proces vzývání duchovní energie božstva, aby vstoupila do fyzického „já“, dočasně se spojila duchovní a tělesnou podstatu univerzální síly, aby tak vznikla jednota celá, úplná a mocná existence. Takové praktiky jsou v pohanství velmi dobře známy, např. sabbat čarodějnic. Invokace je poněkud obtížnější a riskantnější než evokace, a proto i v době Keltů byl tento rituál přenechán druidům.

⁴³ McCOYOVÁ, E. *Keltské mýty a magie*. Praha: Volvox Globator, 1995. str. 74

4. KELTSKÉ LÉČITELSTVÍ

4.1 Mentální léčitelství Keltů

Keltský léčitel zastával funkci stejně jako šaman u primitivních národů nebo moderní alternativní léčitel. Musel patřit k nejsilnějším osobnostem v celém svém okolí, jinak by byl sám v ohrožení.

Podle keltské víry souviselo všechno se vším. Úzký vztah spojoval navzájem ducha a hmotu, člověka, přírodu a vesmír. V rovnováze muselo být udržováno energetické proudění pociťované všemi bytostmi. Důležitou úlohu měla vnitřní rovnováha. Druidové používali optimálně svůj duševní potenciál. Moderní výzkumy ukazují, že současný člověk tak činí pouze z deseti procent.

Člověk má dvě mozkové hemisféry: pravá polovina mozku je příslušná pro intuici a kreativitu a reprezentuje jeho „ženskou“ část. Pro Kelty pravá polovina mozku hrála důležitou roli. Levá hemisféra je příslušná pro analytické myšlení a reprezentuje jeho „mužskou“ část. Již v době rozkvětu římské a řecké kultury došlo k přeceňování levé hemisféry mozku, které trvá dodnes. Od mládí se učíme, že je mnohem důležitější umět dobře počítat než malovat obrazy plné fantazie. Přecenění levé hemisféry vede k nerovnováze mezi logickým mužským myšlením a ženským intuitivním jednáním. Žijeme totiž ve světě, ve kterém jsou na nejvyšším stupni materiální hodnoty. Vládne zde zákon mocnějšího a lidé usilují o krátkodobé uspokojování potřeb účelem bezohlednosti a ničení životního prostředí.

Jde o to, že každé přeceňování některé oblasti lidského vědomí může vést k disharmonii. Ústředním bodem v myšlení druidů byla právě rovnováha všeho se vším, co existuje. Žádné přirozené rozdělení neexistuje. Člověk svým levohemisférovým myšlením a jednáním zapříčiňuje tuto destruktivní nestabilitu.

Nejen v dnešní, ale i v keltské době byli lidé v nebezpečí, že se stanou obětí myšlenkového zmatku a tím ohrozí svoje zdraví. Druidové ale dobře věděli z vlastní zkušenosti, že člověk může být pánem svých myšlenek. Od počátku se učili myslet oběma mozkovými hemisférami. Samotné myšlenky v nás nikdy neutichají, a proto jim nesmíme dovolit, aby nás ovládly.

Myšlení je jako pestrobarevný papoušek, který zaujímá mínění ke všemu i všem a dává je na vědomí ve tvaru myšlenek. Může nás dovést k veselosti, ale i smutku, laskavosti i zlobě, ke zdraví i nemoci. Člověk si musí jen uvědomit, že vůči tomu není bezmocný. Nejzávažnějším problémem k onemocnění našeho těla je negativita. Právě negativní myšlenky se pevně usazují v našem podvědomí. Druidové byli znalci lidské psychiky a dobře věděli, že jejich současníkům takové zábrany velice často nedovolily uzdravit se na základě vlastních poznatků. Negativní myšlenky mohou vyvolat onemocnění. Má-li člověk strach z nemoci a nabudou-li v jeho představivosti obavy zcela jasnou podobu, podlehnou nemoci a trpí a tím vlastně ukládá podvědomí, aby převedlo tyto představy ve skutečnost. Skrytým vnitřním mechanismem jsou ale na druhé straně měněny v realitu i myšlenky, přesvědčení o zdraví, síle, energii a pohodě. „V případech onemocnění je proto důležité myslet na zdraví. Afirmace nebo-li tzv. ujišťování jsou účinné krátké věty, které si člověk může v duchu pravidelně opakovat, například: „Jsem plný energie, která mne léčí.“ Nejúčinnějších výsledků je možné dosáhnout kombinací afirmací a pozitivních představ.“⁴⁴

Druidská medicína je energetické lékařství. Keltští léčitelé pohlíželi na negativní myšlenky jako na „zloděje síly“, kteří člověka okrádají o životní energii. „Negativní věty se pořád znovu bezděky vynořují. Ochromují nás, berou nám energii a uvěznují nás v negativním rozpoložení. Dost často nás vhánějí do nemoci. Už nás nepustí.“⁴⁵

K pevnějšímu zdraví nás podle druidů vede pozitivní myšlení, které muselo být ctností každého druida. Jinak by léčitelské schopnosti Keltů takového rozvoje nedosáhly. Kladné myšlenky nám mohou pomoci jen tehdy, pokud je učiníme reálnými cíli. Úspěch nakonec přináší kombinace myšlení a jednání. Je důležité povýšit tyto „pozitivní rituály“ na zvyklost, každodenní rutinu. „Staří mniši vymysleli tzv. *antirrhethickou metodu*, která spočívá v tom, že jakmile v mysli vyvstane negativní věta, okamžitě proti ní postavíme větu pozitivní.“⁴⁶

Druidové léčili v rámci rituálu. Člověk by si měl najít své klidné místo, kde se bude nerušeně věnovat myšlenkám a vjemům souvisejícím se stavem, jehož chce dosáhnout. Je to místo, kde bude nabírat sílu a energii k dobrému zvládnutí dne.

⁴⁴ KRÄMER, C. *Keltské umění léčit*. Frýdek Místek: Alpress, 2006. str. 81

⁴⁵ GRÜN, A. *Jak zacházet s myšlenkami*. Praha: Zvon, 1997. str. 9

⁴⁶ tamtéž, str. 26

Každý druid musel mít maximálně možnou duchovní a psychickou sílu, aby se mohl věnovat léčbě ostatních lidí. Kdo léčí, předává automaticky energii, ať už vědomě či nevědomě. Důležité bylo naučit se s těmito silami správně zacházet. Druidové se proto intenzivně snažili zacházet v nakládání s uzdravujícími energiemi.

Negativní myšlenky by měly stát v pozadí, aby nebránily našemu uzdravení, ať už jde o psychické nebo fyzické zdraví. „Moc druidů byla ve velké míře založena na menší vnímavosti vůči negativním výkyvům. Tím, že se učili a cvičili existovat vědomě tady a teď, v daném prostředí a v daném čase, byli chráněni proti vlivu cizích energií.“⁴⁷

Druidové si bedlivě všímali, jak okolní přírody, tak i lidí žijících ve společenství s nimi. Brzy zjistili, že život je ovládán třemi faktory: vrozenými předpoklady, prostředím a lidmi – jejich snahou vychovávat a utvářet nás podle svých představ a naším vlastním „programováním“. Sami se vyvíjeli v úzkém sepětí s přírodou v harmonické, vyrovnané osobnosti, a proto byli nejlepšími průvodci na cestě do vlastního podvědomí. Když myšlení a podvědomí harmonicky spolupracuje, pak probíhá život podle našich přání a představ. „Neustále žijeme z představ. Otázkou je, zda chceme žít z představ, které nám zatemňují skutečnost anebo z takových, které nám skutečnost vykládají takovou, jaká je. Představa víry nám ukazuje realitu takovou, jaká skutečně je, jaká je z Boží perspektivy. Když tedy žijeme podle představ víry, žijeme v souladu s realitou, a tím zdravě.“⁴⁸

4.2 Magické léčitelství Keltů

Až do dnešní doby se udržely druidské magické průpovědi. Slova dovedou léčit a především utěšit. Onemocnění vyvolávají právě negativní výroky a myšlenky. Na pomoc se často přivolávali duchové a používali se léčivé rostliny, o kterých se předpokládalo, že mohou chránit před kletbami.

Druidům ve funkci léčitelů byla bližší řeč modlitby. Pro Kelty se modlitba stala spojovatelem s jejich nebeským stvořitelem. Útoky nepřátel i přírodních sil představovaly skutečné nebezpečí, a proto lidé žádali o pomoc bohy. V případech onemocnění se obraceli ke specifickým bohům léčení. Uzdravovací rituály se konaly skoro celý večer a byly plné

⁴⁷ KRÄMER, C. *Keltské umění léčit*. Frýdek Místek: Alpress, 2006. str. 87

⁴⁸ GRÜN, A. *Jak zacházet s myšlenkami*. Praha: Zvon, 1997. str. 62

nejrůznějších modliteb a vzývání. Druidské využívání modliteb jako efektivní pomoci při onemocněních byly prozkoumávány vědci, kteří samotný léčivý účinek modlitby potvrdily.⁴⁹

Podle druidů jsou dvě cesty, jak lze v případě nemoci žádat o pomoc někoho ze světa duchů: buď se modlí nemocný sám nebo to někdo dělá za něj. Kdo se modlí oslovuje i jiné instance v sobě samém. Rozum se obrací na duši a ego komunikuje se samotnou vyšší instancí. Důležité je, aby člověk svojí prosbu zřetelně a konkrétně zformuloval. V přítomnosti nemocného člověk nemůže dát najevo, že v jeho vyléčení nevěří. Tím se oslabuje jeho schopnost sebeléčby.⁵⁰ Druidové stejně jako současní terapeuti zjistili, že lidé mají sklon soustřeďovat se na záporné stránky života. Zde se léčba musí zaměřovat na obrát k pozitivnímu nazírání a vyjadřování, protože slova mohou jak léčit, tak i nemoc vyvolávat stejně už jako samotné negativní myšlenky.

Během dvaceti let vzdělávání v dubových hájích se druidové učili vykládat význam přírodních znamení. Jejich jméno bylo odvozeno od keltského názvu dubu. „Původně byly kněžské sbory druidů hierarchicky učeněnou vrstvou, uzavřenou aristokratickou společností, která měla nejen náboženský význam, ale také velký politický vliv.“⁵¹ Byli to ale v prvé řadě lidé nadaní mimořádnými schopnostmi, šamani, kouzelníci, učitelé a vykladači zákonů. Přitom nezabředali do abstraktního filosofování, naopak byli spjati s přírodou. Každá bylina, každý strom má podle nich kromě svého hmotného těla ještě energetickou sílu. Keltové do svého každodenního života začlenili určité prvky, tvary, znamení a materiály, o nichž byli přesvědčeni, že obsahují silné energie. Například pentagram nebo-li pěticípá hvězda měla Keltům poskytovat ochranu před nemocemi a zlými duchy. Pentagram Keltové nejčastěji umísťovali na prahy svých obydlí.

Keltové, muži i ženy, se rádi zdobili různými šperky, které ale nesloužily pro zkrášlení, ale měly je chránit před zlými vlivy, posilovat jejich zdraví nebo jim dopomáhat ke štěstí. Keltové zřejmě pronásledovala celá škála úzkostí a obav, která se neliší od těch dnešních, a proto hojně používali ochranné amulety. Amulety se nosí nejčastěji na krku a jejich funkce je ochranná. Svůj smysl naplňují prostřednictvím svého tvaru, nápisu či zobrazení na něm nebo na materiálu, z něhož je vyroben. Keltové používali pro štěstí i talismany, které byly osobnějšího charakteru, protože měli přímý vztah ke svému majiteli. Talismany, které jsme

⁴⁹ srov. KRÄMER, C. *Keltské umění léčit*. Frýdek Místek: Alpress, 2006. str. 98

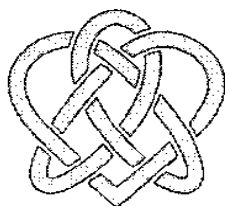
⁵⁰ srov. KRÄMER, C. *Keltské umění léčit*. Frýdek Místek: Alpress, 2006. str. 98

⁵¹ FILIP, J. *Keltská civilizace a její dědictví*. Praha: Academia, 1995, str. 100

dostali od blízkého člověka vytváří, jak materiální, tak i duchovní vazbu s ním. Stejně jako amulet se talisman neskládá pouze z materiálu, ale i z přání, nadějí, myšlenek a z energie, kterou ho nabijeme. Zejména dnes, kdy jsme více než lidé dřívějších časů konfrontováni s negativními a strach budícími zprávami jsou tyto talismany potřebné.⁵²

„*Keltský kříž* je dnes zřejmě nejznámější symbol z keltské doby. Kříž s kruhem je všeobecně pokládán za symbol keltského (irského) křesťanství. Na ostrovech se však používal již dávno před vznikem prvních křesťanských obcí. Keltský kříž představuje propojení ženského a mužského principu. Kruh navíc symbolizuje Zem, na níž se veškerý život odehrává v neustálém koloběhu. V tomto kruhu nejsou polarity vždy hned poznatelné. Symbolika kříže je čitelnější: utrpení a spása, nemoc a uzdravení. Keltský kříž podporuje harmonizaci protikladů v našem životě. Síly se střetávají uprostřed, v místě styku obou částí kříže. To vede k vyrovnání energií a tím i k psychické a fyzické stabilitě.“⁵³

Srdce s keltským uzlem je symbolem nejen čisté lásky, svazku dvou lidí, ale také zmatků a podrážděnosti, s nimiž se lidský pár na společné cestě střetává. Těžkosti ve vztahu se dají zvládnout pouze společným úsilím. Propletenec tohoto uzlu se zdá být složitý. Partneri ho mohou rozetnout jen v případě, že potáhnou za stejný konec. K tomu jim má tento amulet dopomoci.

Aby měli Keltové dostatek síly a zachovali si přízeň bohů, čerpali muži i ženy energii ve zvláštních čtvercových valech zvaných ohrady. „Ve vnitrozemském keltském světě v Porýní a našich zemí nalezneme doklady o posvátných místech kultovního charakteru, vymezených plotem, ohradou nebo příkopem, většinou zcela jednoduchým. Často to však byl jen kus země, kde byl háj s posvátnými stromy nebo určitý strom či jen kůl nebo sloup. Posvátné byly některé lesy a hory, „loci consencrati“, místa zasvěcená, kde Keltové obětovali bohům, jak nás informuje Caesar.“⁵⁴ V celém keltském světě v místním názvosloví je rozšířeno slovo *nemeton*. „Nemeton označoval posvátný les, ohradu, kultovní místo. Čtvercové posvátné objekty s násypy jsou pravděpodobně předchůdcem keltských svatyň, které se za římského

⁵² srov. KRÄMER, C. *Keltské umění léčit*. Frýdek Místek: Alpress, 2006. str. 102-105

⁵³ tamtéž, str. 109

⁵⁴ FILIP, J. *Keltská civilizace a její dědictví*. Praha: Academia, 1995, str. 165-166

vlivu vyvinuly ve čtvercové budovy často obklopené sloupovím nebo ohradou.⁵⁵ Některé ohrady se dochovaly i v severní části Kletě a na přilehlém Jiříčkově vrchu. Jde o ohrady čtvercového a obdélníkového typu. Keltské ohrady nesloužily pouze k modlitbám během keltských svátků, obětováním bohům, ale také k meditacím a léčbě různých nemocí.

4.3 Rostlinné léčitelství Keltů

Naše dnešní medicína je zaměřená na podávání medikamentů, které by měli zlikvidovat původ nemoci, popřípadě potlačit příznaky onemocnění. Tento způsob léčby není ale úplný. Alopatická léčba⁵⁶ je vhodná pro určitý typ lidí, ale pro lidi duchovně zaměřené (věřící) je vhodná i jiná léčba. V procesu léčby má velký vliv to, čemu věří a jaký je jejich postoj k životu. Psychologické nebo duchovní probuzení, jenž provází nemoc někdy od základu změní jejich způsob života. Duchovně orientovaným lidem lze doporučit alternativní nebo komplementární léčbu např. akupunkturou, bylinkami, vodou. Tato léčba se děje na mnohem jemnější rovině než je to u alopatické medicíny. Druidové znali mnoho léčivých bylin, které nasazovali proti určitým nemocem. Jejich pojetí účinku těchto bylin se ale lišilo od toho, který je v dnešní medicíně. „Pro Kelty měly léčivé byliny nejen chemický, tedy hmotný potenciál, podle nich vydávaly také informativní, energetické, svojí povahou nehmotné vyzařování.“⁵⁷ Byliny se podávaly nejen jako lék, ale také ve formě odvaru čaje nebo se nosily na těle ve funkci amuletu. Energetický zdroj rostlin člověku poskytuje informace, které může využít jako podněty k sebeléčbě.

Podle druidů měli rostliny své duše, které byly obecně označovány jako *déva*. Slovo *déva* pochází ze sanskrtu a znamená *nebeská bytost*. Duše rostliny zprostředkovává člověku vazbu s přírodou. Druidové vykonávali posvátné rituály, při kterých mělo docházet ke sladění lidského ducha s duchem rostliny. Ke sběru samotných rostlin docházelo časně ráno, kdy sběrač vyšel na lačno, při sběru mlčel a soustředil se pouze na hledané byliny. Jeho smysly byly dostatečně odpoutány od každodenního shonu, a proto se tak mohl co nejvíce sbližovat s říší duchů rostlin. Prostí lidé se na sběr vydávali většinou nazí nebo pomalovaní, aby je duchové rostlin mohli pokládat také za duchy. Na druhé straně druidové svým bílým oděvem dávali duchům najevo, že jsou osoby zasvěcené do tajemství přírody. Sběrač bylin má také

⁵⁵ FILIP, J. *Keltská civilizace a její dědictví*. Praha: Academia, 1995. str. 169

⁵⁶ alopatická léčba – léčba pomocí léků vyvolávajících opačný účinek než jaký vyvolává nemoc

⁵⁷ KRÄMER, C. *Keltské umění léčit*. Frýdek-Místek: Alpress, 2006. str. 119

dát najevo duchům, které byliny hledá a k čemu je použije. Stejný postup při sbírání bylin je znám u novodobějších vědem, bylinkářek nebo mastičkářek.⁵⁸

Během dvacetiletého učení byli druidští adepti v lese ve styku s jeho rostlinným společenstvím. Učili se vnímat signály vysílané zelenajícím se a kvetoucím prostředím, ale také sledovali zvířata, která žila v lese. Zjistili, že divoce žijící zvířata v případě onemocnění žerou zcela konkrétní rostliny, které pak druidové používali i při léčbě lidí.

Nejoblíbenější rostlinou Keltů bylo *jmelí*. Dub, na kterém jmelí rostlo, byl symbolem vědění a síly. Jmelí tedy na rozdíl od jiných rostlin není zakořeněno v půdě, nekvete v létě, na podzim neopadá a roste rovnoměrně do všech světových stran. Znalosti druidů o léčivých účincích jmelí se předávaly z generace na generaci a staly se součástí lidového lékařství. Jmelí bylo po staletí aplikováno při epilepsii, neplodnosti, psychickém i fyzickém vyčerpání, při potížích krevního oběhu a k podpoře imunity. Současní léčitelé používají jmelí také jako vůdčí léčivou bylinu při léčbě rakoviny. Nejen u nás se o Vánocích dodržuje zvyk zavěšování větviček jmelí na domovní dveře. Pro druidy bylo jmelí klíčem k nadpřirozenu, jehož pomocí navazovali kontakt s božskými silami. Bylo pro ně nejdůležitější léčivou a kultovní rostlinou. Jmelí samo o sobě je protikladnou rostlinou: je symbolem plodnosti, ale i smrti, protože je zároveň léčivý prostředek, ale i jed (připravovat lék může jen odborník přes bylinky). Keltští předkové vařili z jmelí nápoje k podpoře plodnosti, míchali masti proti nádorům a používalo se i při dalších onemocněních. Čaj z jmelí je dodnes tradičně užívaný prostředek lidového lékařství k snižování krevního tlaku. Je dokázáno, že „narůstá stále počet lékařů, kteří preparáty z jmelí ordinují při stavech těžké vyčerpanosti a při neurózách. Extrakty rostliny druidů přinášejí úlevu při pocitech závratí, při výskytu chronických křečových stavů a při hysterických potížích. Hlavní oblastí je ovšem alternativní a doprovodná terapie rakoviny.“⁵⁹

Kopřivu Keltové často zpracovávali do amuletů, které je měli chránit před zlými kouzly. V moderní léčbě se extrakty z koření kopřivy aplikují při onemocněních prostaty. Kopřivové listy se používají jako podpůrné prostředky při léčbě revmatických potíží a kopřivová voda na vlasy podporuje prokrvení pokožky hlavy. Například římský vojenský lékař Dioscurides v prvním století po Kristu používal kopřivu při pokousání psem, v léčbě vředů, při krvácení z nosu, plicních chorobách, menstruačních potížích i při rakovině.⁶⁰

⁵⁸ srov. KRÄMER, C. *Keltské umění léčit*. Frýdek-Místek: Alpress, 2006. str. 119-120

⁵⁹ tamtéž, str. 138

⁶⁰ srov. tamtéž, str. 126-127

Keltové považovali stromy za posvátné. „Některým stromům byly připisovány božské vlastnosti nebo magická síla. Doklady o tom jsou i z pozdějších dob v římských nebo v irských textech. Jmenují se v nich bohové dubu a buku (deus fagus – bůh buku, deus sex arboret – bůh šesti stromů, deus robus – bůh dubu aj.).“⁶¹ Kulty stromů existují i dnes. V mnoha regionech se staví májky jako pozůstatek kultu uctívání přírodních bohů. Májka byla odjakživa znakem plodnosti. Byla symbolem probouzející přírody, která měla vyburcovat plodivou schopnost přírodních sil. Nejposvátnějším stromem v keltské společnosti byl dub, protože v dubových hájích docházelo k zasvěcování druidů. Katolická církev zasvětila duby Panně Marii a prohlásila je za poutní duby. Uctívání dubů trvá dodnes. Dnešní lékařství používá dubovou kůru proto průjmům, vyrážkám a výtokům, bércovým vředům a pocení nohou. Pro druidy znamenal strom odraz vesmíru a projev života. V bytí stromu shledávali obecně platné kroky života – klíčení, růst, zralost, dobu odpočínutí a smrt. Druidové nenavštěvovali chrámy, ale ke komunikaci s božstvem používali právě stromy. Stromy odjakživa poskytovaly lidem útočiště – jeho listy chránily před deštěm i slunečními paprsky, plody sloužily lidem jako potrava, dřevo jako palivo. I když dnes přicházíme do styku se stromy vinou svého odcizení přírodě stále méně častěji, možnost této zpětné vazby stále trvá.

4.4 Menhiry a jejich léčivá síla

Osaměle stojící kameny – menhiry od nepaměti přitahovaly pozornost lidí. Někteří lidé v blízkosti nich cítili jejich vibrace nebo „tep“ kamene. Je zajímavé, že některé kameny nás nenechávají chladnými, ale na druhé straně jsou kameny, které nás přitahují svým vzhledem a ukotvením v krajině. Zastavíme-li se u těchto kamenů v posvátné úctě a zahledíme-li se do nich, po několika minutách vidíme, že povrch vytváří například dojem plic, ledvin, kloubů.

Zrovna tak, jako byla procesí ke křesťanským symbolům (kapličky, svatá místa apod.) i dnes nemocní navštěvují tyto léčivé kameny v určité pravidelnosti a je zajímavé, že u nich dochází k výraznému zlepšení jejich zdravotního stavu. Není ale jisté, zda jde o víru v uzdravení nebo zda kámen léčí sám. Během léčby je důležité ke kameni pravidelně chodit v určitou dobu, být v jeho blízkosti a napojovat se na jeho léčivou energii.

⁶¹ FILIP, J. *Keltská civilizace a její dědictví*. Praha: Academia, 1995. str. 168

Na Kleti nalezneme mnoho menhirů, o kterých se říká, že léčí celou řadu onemocnění a ke kterým se lidé (novodobí Keltové) chodí léčit, meditovat nebo jen nabírat sílu. Vyfotografované menhiry z Kletě jsou vybrané z archívu Ing. Jiřího Píši.

Tento menhir zvaný „Kapucín“ je jeden z nejstarších menhirů na Kleti. Jeho věk zřejmě přesahuje stáří egyptských pyramid. Menhir má jméno podle jeho typické podoby mnicha v kápi. Nachází se v lese jihozápadně pod lesním penzionem Hubert. Menhir „Kapucín“ údajně léčí především srdeční a cévní onemocnění.

Menhir nazývaný „Měsíčník“ je první nalezený menhir v Blanském lese. Byl postaven před 3. tisíci lety př. Kristem na velice významném energetickém místě na svahové kupě Ohrada. Jde o linii, která energeticky spojuje kostely Chvalšiny s klášterním kostelem ve Zlaté Koruně a energetický bod na vrcholu Kletě s energetickým bodem v kostele Kájov. Traduje se, že jeho pozitivní energie dokáže nastartovat samoléčení orgánů v břišní dutině.

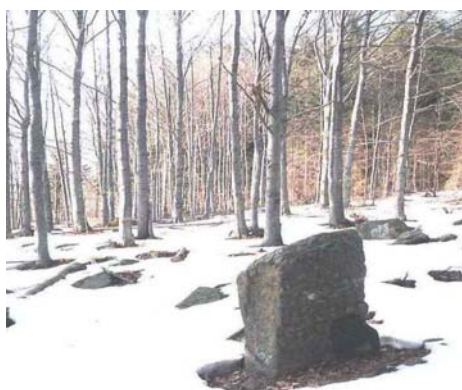
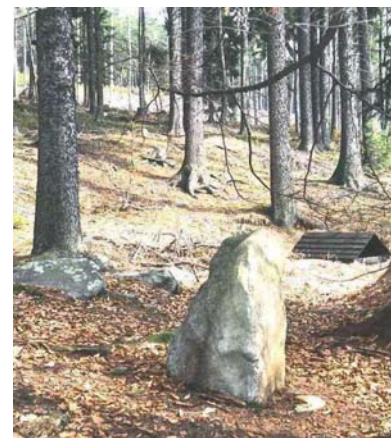
Menhir pojmenovaný „Venuše I“ stojí po několik tisíciletí před mohutným bukem v původní poloze v lokalitě Rovina. U tohoto menhiru se konají rituály, při kterých dochází k částečné výměně ženské a mužské polarity (jin, jang), protože se traduje, že má schopnost testovat upřímnost partnerských vztahů. Tento rituál pak pozitivně působí na oba partnery a jejich vztah.

Novodobí Keltové dali jméno tomuto menhiru „Adam“. Byl nalezen povalený a znovu byl postavený v roce 2004. O tomto menhiru se traduje, že stimuluje prokrvování mozkových buněk a čistí paměť. Také dokáže údajně vyléčit problémy s páteří. Nelézá se v prostoru pod Sedlatým a Širokým kamenem.

Menhir zvaný „Bába“ stojí od nepaměti pod Kuklveitskou cestou západně od Sedlatého kamene. Říká se o něm, že působí na lidskou psychiku a umožňuje aktivní komunikaci s Matkou Zemí. Také údajně léčí plicní onemocnění.

Menší menhir nazývaný Studánkový kámen stojí na červenodvorské silnici nedaleko lesního pramene s výbornou vodou. Traduje se, že pomáhá při léčbě uší a očí a stejně tak léčivá studánka poblíž menhiru má mít stejné účinky. „Prameny a studánky bývaly spojovány s bohy a zejména s kulty uzdravování. Za římsko-keltských časů lákaly mocné kulty spojené s léčivými prameny poutníky z celé keltské Evropy.“⁶²

Menhir zvaný „Severník“ byl nalezen před dvěma lety nahnutý nedaleko Plánské hájovny nad cestou Kněžny Terezy. Říká se, že kromě svých léčivých schopností umí také částečně potlačit lidské ego.

⁶² GREENOVÁ, M. *Keltské mýty*. Praha: Levné knihy KMa, 2006. str. 53

Keltové vnímali krajinu kolem sebe posvátně, a proto byla častější scénou náboženských projevů. „Nápadné vrchy, impozantní skalní útvary, temné rokle a jeskyně, třpytivé vodní hladiny a tůň i vřídla, se staly místy, kde lidská představivost vycítila působení nebo přímo přítomnost tajemných sil. K mocnostem podsvětím se otevíraly cesty různými otvory do povrchu země. Vodní proudy a soutoky ztělesňovaly sílu a velkolepost vodních božstev.“⁶³ Posvátné byly stromy, lesy a háje. „Symbolika stromů je komplexní: kořeny a větve představují obraz spojení nebe a podsvětí; dlouhověkost znamenala kontinuitu a moudrost; změny opadavých stromů dle ročního období daly vzniknout symbolice cyklu.“⁶⁴ Keltové byli spjati s přírodou a jejími prvky. Našli v ní vše, co potřebovali ke svému životu, a proto jí projevovali úctu a považovali ji za posvátnou.

⁶³ DRDA, P., RYBOVÁ, A. *Keltové a Čechy*. Praha: Academia, 1998. str. 174-175

⁶⁴ GREENOVÁ, M. *Keltské mýty*. Praha: Levné knihy KMa, 2006. str. 50

ZÁVĚR

Keltská kultura sice již dávno zanikla, ale přesto se v dnešní době obnovuje její tradice. Lidé se v nejrůznějších koutech země opět hlásí ke Keltům, jejich kultuře, zvykům a tradicím. Vznikají keltské spolky a sdružení, které podporují keltskou kulturu. Tento návrat zapřičiňuje současná krize hodnot, která panuje na celém světě. Naše civilizace se vydala na špatnou cestu, ničí přírodu, upřednostňuje více hmotné statky a každý své osobní blaho. Zápasíme s přírodou místo toho, abychom si ji vážili stejně tak, jako si ji vážili Keltové. Jak říkali staří druidové, člověk je neoddelitelnou součástí svého okolí, země, vody, skal, stromů, tedy celé přírody. Je nutné si toto stále uvědomovat. Filosofie Keltů, jejich pohled na život a na svět se tomuto pohledu podřizovala. Ne nadarmo se říká, že Keltové byli jedním z posledních národů v Evropě, který dokázal žít ve skutečném souladu s přírodou. Čerpali z ní sílu, hledali v ní zdroje na vyléčení řady nemocí prostřednictvím různých rostlin, bylinek, menhirů a energie tryskající z matky země.

V České republice se ke keltské kultuře hlásí větší skupiny lidí, kteří jsou zastřešeni pod neoficiálními organizacemi. V roce 1995 vzniklo „Bratrstvo Keltů“, které ve svých řadách sdružuje zájemce o dávnou keltskou historii našeho národa i zájemce o hudbu a kulturu zemí s keltskou přítomností (Bretaň, Irsko, Skotsko, Wales, Cornwall, Galicie a ostrov Man). Svě členy seznamuje s duchovním i kulturním odkazem Keltů a umožňuje jim kontakt se současnou kulturou, hudbou i výtvarným uměním. AV ČR varuje, že vzhledem k současným zákonům se může stát, že vznikne **nové náboženství**. „V listopadu 2001 totiž Parlament České republiky schválil zákon o církvích č.3/2002 Sb. Do té doby se české zákonodárství poněkud stranilo větším náboženským útvarům, vzešlým zejména z křesťanské tradice. Podle zákona České národní rady č.161/1992 Sb. o registraci církví mohly získat statut církve či náboženské obce pouze ty náboženské společnosti, které byly s to doložit, že jejich členy je nejméně deset tisíc zletilých osob s trvalým pobytem na území ČR. Nový zákon však tento počet radikálně snížil na pouhých 300 členů.“⁶⁵

Mezi naší a keltskou kulturou je mnoha asociací, podobenství, ale i zcela jasných souvislostí. Dodnes se nachází v našich vlastnostech, zvycích a místních pověstech další a další nesmazatelné prvky keltské kultury.

⁶⁵ NEŠPOR, Z. *Jaká víra? Současná česká religiozita/spiritualita v pohledu kvalitativní sociologie náboženství* [online]. Praha: SOÚ AV ČR, 2004. Dostupné na Internetu: <<http://keltoman.sweb.cz>>. str. 86-87

Seznam literatury:

- BAUEROVÁ, A. *Zlatý věk Země Bójů*. Praha: Československý spisovatel, 1988.
- DRDA, P., RYBOVÁ, A. *Keltové a Čechy*. Praha: Academia, 1998. ISBN 80-200-0732-6
- FILIP, J. *Keltská civilizace a její dědictví*. Praha: Academia, 1995. ISBN 80-200-0526-9
- GREENOVÁ, M. *Keltské mýty*. Praha: Levné knihy Kma, 2006. ISBN 80-7309-358-8
- GRÜN, A. *Jak zacházet s myšlenkami*. Praha : Zvon, 1997. ISBN 80-7113-190-3
- JORDAN, M. *Encyklopedie bohů*. Praha : Volvox Globator, 1997. ISBN 80-7207-087-8
- KRÄMER, C. *Keltské umění léčit*. Frýdek-Místek : Atpress, 2006. ISBN 80-7362-215-7
- MARXOVÁ, H. *Svět mýtů*. Praha : Volvox Globator, 2002. ISBN 80-7207-461-X
- MATTHEWSOVÁ, C. *Keltské duchovní tradice*. Praha : Alternativa, 1996. ISBN 80-85993-13-9
- McCOYOVÁ, E. *Keltské mýty a magie*. Praha : Volvox Globator, 1999. ISBN 80-7207-255-2
- Slovník cizích slov*. Praha : Encyklopedický dům, spol. s.r.o., 1996. ISBN 80-90-1647-8-1
- VLČKOVÁ, J. *Encyklopedie keltské mytologie*. Praha : Libri, 2002. ISBN 80-7277-066-7

Internetové odkazy:

- KOVÁŘ, P. *Člověk potřebuje rituály*. [online]. 2006, [cit. 2006-20-11]. Dostupné na WWW: <<http://www.reflex.cz/clanek20043.html>>
- NEŠPOR, Z. *Jaká víra? Současná česká religiozita/spiritualita v pohledu kvalitativní sociologie náboženství*. [online]. Praha: SOÚ AV ČR, 2004. Dostupné na Internetu: <<http://keltoman.sweb.cz>>.
- BLAHUŠ, P. *Keltové v Čechách. ikoktejl*. [online]. 2003, [cit. 2003-03-11]. Dostupné na WWW: <<http://www.ikoktejl.cz/magaziny/koktejl/MKtema/tema0311.html>>

ABSTRAKT

PROKOPCOVÁ, V. Zkoumání keltské tradice: magie, mytologie a uzdravování. České Budějovice 2007. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra filosofie a religionistiky. Vedoucí práce Ing. Mgr. Tomáš Machula, Dr. Ph.D.

Obnova keltského dědictví a návrat k jeho odkazu je v dnešní době čím dál častější. Lidé hledají cestu z problémů, hledají odpovědi, bojí se o své zdraví, hledají sami sebe. Tato práce se zabývá především keltským odkazem v souvislosti s uzdravováním.

První kapitola se zabývá koloběhem ročního cyklu Keltů, personifikací přírody a keltskými svátky. V druhé kapitole jsou představeni keltští bohové a bohyně v souvislosti s jejich léčivými funkcemi. Třetí kapitola pojednává o keltském rituálu v návaznosti na současné projevy rituálů novodobých Keltů. V poslední kapitole jsou rozebrány různé druhy keltského léčitelství, které jsou dodnes využívány v rámci uzdravovací léčby.

ABSTRACT

The investigation of Keltic tradition: magic, mythology and healing

The restoration of Keltic inheritance and return to his reference is more frequent in this time. The people find a way form their problems, find the answers, fear for their health, find themselves. This work deal Keltic reference first with context of healing.

The first chapter deal with circulation yearly cycle of Kelts, personification of nature and Keltic feasts. In the second chapter are introduced Keltic gods and goddness in context with their healing function. The third chapter treat of Keltic ritual in sequece on contemporary manifestations of rituals of modern Kelts. In the last chapter are take to parts various kinds of Keltic healing, which are make use of the frame healing treatment.